

KURJER LITTEWSKI

w WILNIE dnia 24 Września V. S. ROKU 1810.

S P E T E R Z B U R G V. S. 24 wrzesnia.

W tych dniach odebraliśmy tu następującą wiadomość o czynnościach eskadry naszej na czarném morzu—Flotny kapitan porucznik Dodti, na skutek rozkazow sobie danych, z iednym okrętem liniowym, zma fregatami kanonierskimi, i iedną łodzią, popłynął na brzeg Abasynski, dla zdobycia twierdzy Suchunkale. Dnia 9 lipca, eskadra ta, zbliżywszy się do fortecy o wystrzał karabinowy, zaczęła bić z armat gęstem ogniem. Nieprzyjaciel również odpowiadał. Strzelanie przedłużyło się noc całą. Dnia 10 z rana woyska nasze natężyły swoje usiłowania. Podziurawione baty w porcie zatoneły: przedmieście płomieniem zajęło się, i sama twierdza wielkie szkody poniosła. Potym maior Karadino, z batalionem regimentu morskiego wysiadł na brzeg, i wobliczu iazdy z dział okrętowych rażoney, wypędził piechotę nieprzyjacielską, zdobył 3 działa i przedmieście opanował. Usiłowania iazdy tureckiey za górami zawsze były daremne. Wysadzone woyska przybliżyły się do samey twierdzy, i pod gradem kul karabinowych pod ogniem karaczowym wśród mliny grającej, po dwugodzinney walce przybliżyły się do murów i bramę twierdzy przełamały. W ten czas nieprzyjaciel musiał prosić o przebaczenie i fortecę poddał. Znaleziono we środku 300 ludzi zabitych, wielką liczbę wzięto w niewolę, reszta uciekła na góry. Wzdobyczy dostało się nam, oprócz chorągwi zamkowych; 8 znamion, 62 dział, 2 habice, 1080 wozow prochowych i wielki magazyn potrzeb woiennych. Z naszej strony 109 ludzi poległo lub ranę odniosło.

Te i pierwey pomieszczone wiadomości, o czynnościach woysk Rossyjskich przeciwko Turkom, są nowym dowodem, że rycerstwo nasze codzię z biera nowe wawrzyny zwycięstwa przeciwko nierozważnym doniesieniom zagranicznych gazet. Znanioma pod imieniem gazety powszechney w Nrze 218 ogłosiła, zbyt prędko uwierzywszy, że nasza armia Multanska poniosła wielkie klęski, że waleczny GL. Graf Lanzeron wzięty w niewolę, że Serby przeciwko nam swój oręż zwrócili it. d. Już dzienniki zagraniczne rozwały te brednie, jakośmy już widzieli w uprzednich numerach. To tylko my dodamy że GL. Graf Lanzeron dotąd nieprzestaje chwalebnie bić nieprzyjaciół, i przy wieńcach zwycięstwa niedawno ozdobiony orderem S. Alexandra Newskiego.

Inżynier GL. Devolant i GL. Lamzdorf, za znakomite spełnienie powinności na nich włożoney, mianowani pierwszy Inżynier-Generałem, drugi Generałem od infanteryi. J. J.

Mość obiawił swoje ukontentowanie głównemu dowodczy portu Sweaborskiego Vice-admirałowi Sablinowi za polepszenie stanu twierdz portowych, iak to znalazł główny komenderujący woyskiem Finlandzkim GL. Szteingel. Podobnie J. J. Mość oświadczył naywyższe ukontentowanie dystyngwującym się mężstwem i sztuką w bitwach, z turkami d. 28 i 31 lipca pod wsią Bialikoy G. M. Łańskiemu, od d. 14 kwietnia do 5 czerwca z kabardyńcami, Pułkownikowi 16go strzeleckiego pułku Kurnatowskiemu; z Czerkasami d. 11 lipca Pułkownikowi 12tego strzeleckiego pułku Kaszubowiczowi, Szefowi Pułkownikowi 22 strzeleckiego pułku Rudzewiczowi—W promocyi rang zostali za popisanie się w bitwach: Starodubowskiego dr: p. Drozdowski pułkownikiem, Wysocki 1szy porucznikiem; Tyraspolskiego dr. puł: Roszczakowski podpułkownikiem; Olwio-polskiego huzar: p. Piatnicki podpułkownikiem; Elizawetgrodzkiego h. p. Lisaniewicz rotmistrzem; Fanagoryyskiego gr. p. Massalski adiutant G. Kamińskiego 1go sztabkapitanem; Moskiewskiego gr: p. Efimowicz sztabkapitanem, Kraiewski porucznikiem, Dnieprowskiego Czerniawski sztabkapitanem; w 6tym strzeleckim p. Lipniański kapitanem, Podubski i Milaszewski sztabkapitanami, Maroczyński porucznikiem; w 7mym strz. p. Andrzejkowicz sztabkapitanem, Sobolewski porucznikiem—Komendantami półkow naznaczeni, Staroinger melandzkiego Maior Zaboklicki, Staroskolskiego m. p. maior Woiewódzki.

MADRYT d. 24 sierpnia. (z Franc: Monitora Hamb:) Urzędowie ogłoszono u nas następnne wypadki—W nocy z dnia 15 na 16 M. Massena X. Eslingen otworzył przykopy pod Almeida. Falszywy atak od północney strony ściągnowszy tam uwagę obleżonych dał porę robotnikom dobycia 500 sążni równolegley na 3 stopy głębokiey. Dwa tysiące ludzi skutecznilo robotę na gruncie twardym i kamienistym zasłaniając się co moment koszami. Od d. 16 do 19 strzelali bez ustannie nieprzyjaciiele; iednak równoległa zupełnie skończoną została. Od d. 20 do 25 wystawiono 11 bateryi: wszędzie trzeba było prochami wysadzać skalistą posadę. W nocy z dnia 24 na 25 o 150 sążni od miasta wysadzono prochami drugą równoległą. Straszny ogień nieprzyjaciela niedopuscił za światła w niey utrzymywać się. Następującej nocy ten przykop został skończony, wysypano baterye, i amunicyą oraz żywnością opatrzone. D. 26 z rana o 5tey te baterye zaczęły twierdzę łamać; 65 dział grało bez przerwy. Długo natężonym ogniem odpowiadał nieprzyjaciel; o 4tey wieczorem umil-

kła twierdza. Tegoż dnia o 7mej wieczorem jedna bomba zapaliła główny magazyn prochowy. Potym jeszcze bardziej natężył się ogień baterji naszych. Magazyn z wielkim łoskotem wyleciał na powietrze. Noc całą nasze bomby i moździerze oświecały płomieniami twierdzę obleżoną. Dnia 27 M. Massena wezwał Komendanta Almeidy do poddania się, M. P. Gubernatorzel pisał Xże Eslingen, pali się Almeida. Cała moja artylaryja jest na wałach. Woysku ang, niepodobna przyść z odsieczą. Odday się więc spaniałemu woysku Imperatorskiemu. Ofiaruję uczciwą kapitulacyą. Pomyśl o klęskach, iakie potkały Ciudad Rodrigo, zastanow się nad stanem tey twierdzy; wystaw nieszczęścia iakie czekaia Almeidę, jeżeli przedłużysz niepotrzebną obronę. Azatym anglik wysłał officerow dla umowy. Podał Xże warunki kapitulacyi. Traktowanie kilka godzin trwało; do końca niedoszło. O 8mej wieczorem baterye na nowo grać zaczęły. We 3 godziny Gubernator podpisał offiarowane warunki. A tak Almeida poszła w moc Imperatora i króla. Dnia 28 o 9tey z rana weszli francuzi do miasta. Załoga poszła w niewolę i do Francyi będzie odprowadzoną. Znalezione w twierdzy dział 98 na baterjach a 17 poprawy potrzebujących, 500 t. racyi sucharow, 100 t. racyi solonego mięsa, i wielką ilość inney żywności. Warunki kapitulacyi d. 27 przez M. Massenę i G. Cox podpisane zawieraią następane szczeguly. (1 Załoga Almeidy wyciągnie z honorami z twierdzy, pod murami broń złoży, i póydzie w niewolę. Milicya broń złożywszy powróci do domu, pod warunkiem niesłużenia w tey kampanii ani przeciwko francuzom ani przeciwko ich sprzymierzeńcom. (2 Officerowie zostaną przy szpadach i pakach. Zolnierze zatrzymaią tornistry. (3 Mieszkańcom zapewnia się swoboda i bezpieczeństwo. (4 Zapasy wojenne należą do francuzow. (5 Kassy i magazyny francuzom oddane będą. (6 Toż plany i karty twierdzy. (7 Chorzy idą w niewolę. Francuzi obiecuią ich utrzymywać —

Wczasie negocyacyi Margrabia Alorna i kilku officerow port: w woysku fr: służących przybliżyło się do wałow. Obleżeni postrzeglszy rodakow z ukontentowaniem oświadczyli swoią radość w nadziei prędkiego uwolnienia się od anglikow. Jeszcze więcey byli przeięci, kiedy dowiedzieli się że Imperator przyymuie do swoiey służby officerow portugalskich w tymże stopniu w iakim byli na własney ziemi, i że daleki od upadlania ich sposobem ang, otwiera im pełne chwaly pole, walczenia obok bohatera na wielkich ich kampaniach. Postępowanie anglikow w Portugallii naznaczone jest piętnem ohydy i hańby. Powołani na obronę nieszczęśliwego kraju wszystko pustoszą, ścinaia drzewa owocowe, ruynuią młyny i domy, piękne okolice w pustynię zamieniaia. Nic niema świętego u tego narodu. Za nic u anglikow prawa ludow i woyny; własny interes dla nich bożyszczem. Od początku obleżenia Almeidy Portugallia i Hiszpania codzien czekały walney rozprawy. Woysko ang. o kilka mil od twierdzy obozem stało. Lord Wellington oszańcował się między rzeką Duro i twierdzą Guarda. Skończyło się obleżenie i bitwa powszechnie

oczekiwana nienastąpiła. Boiażni ażeby woysko ang. nie było oskrzydłone była podobno przyczyną do ustępu. Bo od prawego skrzydła woyska fr: ieden oddział pod Hermosello przeprawił się przez Duro i ku Torre de Menorvo obrócił się. Z lewego zaś skrzydła G. Regnier wychodząc z Extremadury w Alcantara przeprawił się przez Tagus i spiesznym krokiem do Portugallii wkroczył, przedzieraiąc się do Guarda. Anglicy niepotrafili przeszkodzić temu obrótowi i połączeniu się G. Regnier z M. Masseną. Zagrożony nieprzyjaciel z bokow ściał dywizyą G. Hill od Elvas nad rzeczkę Zazara i sam ustąpił w góry ku Viseu dla zaslonienia gościńcow prowadzących do Koimbry i Lizbony. Pod Guarda został się ieden oddział dla obrony tego miasta.

Obleżenie Cadixu czynnie popiera się, lecz dotąd miasto niebombardowane. Wszystkie usiłowania angielskie na podniesienie iego wniwecz obroconemi zostały. Daremnie ich woyska występowały z Gibraltaru, Algesiras, Extremadury i Alenteio: wszędzie odparci zostali. Xże Dalmacyi w główney kwaterze Sevilli wydaie rozkazy na zaslonienie obleżenia. W tém mieście formuią się regimenta hiszp. królewskie. Roboty koło obleżenia iak są ogromne tak zajmuią wielką liczbę ludzi i czasu. Uzbroienie i opatrzenie wielkich baterji nad stanowiskiem portowem zbliża się do końca. Buduią szalupy i inne statki na wystawienie flotylli. Sam król ma stanąć na czele woyska w Andaluzyi, gdy Tortosa upadnie. Mieszkańcy Grenady uzbroili się przeciwko rozbojnikom na obronę własności. G. Sebastiani uzbroił zamek Mallagę.

Pod Tortozą nad brzegami rzeki Ebro zasły nowe wypadki. D. 5 sierpnia załoga tey twierdzy wystąpiła z murow natarczywie wpađaiąc na wszystkie szance nasze. Pierwsze strażę niemogły wytrzymać impetu, i przeto cofnęły się. Lecz GG. Laval i Chłopicki naprawili sprawę. Na czele kompanii wyborowych 44go regimentu i 2go Nadwiślanskiego pędem uderzaią na nieprzyaciela; wraz na placu 400 trupem kładą; Grafowi Ulcas gubernatorowi twierdzy ranę zadaia, iednego pułkownika, 14 officerow i 285 szeregowych w niewolę biorą; pod iazdą wszystkie prawie konie zabiaia lub rania, i na koniec zgromionych nieprzyaciół do miasta zapędzaią. Strata nasza wynosi 8 zabitych i 35 ranionych. Pułkownik Lafosse i maior Michałowski popisali się.

W Extramadurze G. Balesteros z dywizyą hiszpańską od 6000 ruszył na Kordowę, gdy 5ty korpus rozmaite czynił obróty nad Guadianą. G. Girard odebrał rozkaz pociągnąć iak nayspieszniey z dywizyą swoią dla oderznięcia odwrotu nieprzyjacielowi: azatym po długim marszu dnia 11 opół mili od Villa Garcia uderzył na G. Ballestaros; rozgromił całą dywizyą, zabrał całą artyleryą, wielką liczbę trupem położył, wielu wziół w niewolę, i dla zniszczenia ostatkow poszedł w pogoń do Zafra.

X. Abrantes podbił całe królestwo Leonu. G. Serras dotąd stojący pod Artorga rusza do Gallicyi. G. Clausel pociągnął prawym brzegiem Duro do Villareal, Xże Abrantes na lewym brzegu dowodzi korpusem odwodowym.

Mówią iż Anglicy sposobią się do opuszczenia Portugalii. Asturyysey insurgenci na nowo szerzą się poczęli. G. Bonnet wysłał woyska z Oviedo do Montana dla przywrócenia porządku. Lecz niu te oddziały doszły do celu, już ci hość i spokojność wszędzie była przywrócona. Okręty ang: krążące na brzegach Biskaj usunęły się z odnogi. Odtąd komunikacya między Bayonne a portami Biskaj zupełnie iest wolna. Korsarze fr: znajduią bezpieczne schronienie w tych portach: koło przygorka Finisterre zabierają wielkie zdobycze. W okolicach zamku Marrac pod Bayonne oddawna stoi oddział gwardyi Imperatorskiej czekając na dalsze rozkazy.

PARYŻ 10 wrzesnia. (z Franc: Paryż: Monitor) Jeden z naszych dziennikow uczynił porównanie stanu Anglii i Francyi. Pierwsza ma czystego i rzetelnego dochodu 500 millionow, a 1200 millionow z monopolium i przekupowego targu. Długi wynoszą 12 t milionow; do tych zaś winna iest 600 mill: procentu, to iest musi 2 razy więcej opłacać aniżeli ma prawdziwego dochodu. Francya ma w pokoju 800 mill: dochodu w czasie wojny łatwo podnieść może do 1200 mill. Długu liczy 1000 mill:; czyli procentu każdorocznego 50 mill:; to iest 16stą część rzeczywistego dochodu—Bogactwa Anglii opierają się na Azji i Ameryce. Interes Francyi zapewniony iest w Europie z produktow roli i rękodziel. Angielska przyjaźń zniszczyła wszystkich którzy iey szukali. Wszyscy sprzymierzeńcy Francyi urosli. Anglia zaprzecza 6 millionem katolikow wolney czci, Francya rozciąga równą opiekę dla każdego wyznania. Król ang. niemoże odważyć się wychylić się z Londynu ani stanąć w ciżbie: Imperator obieżdza prowincye, i spaceruje posród 150 t. ludu. Anglia wybiera maytkow gwałtem i ztąd częste powstają rozruchy: konskrypcya fr: iak podatki w cichości spełnia się. W Anglii wszędzie wrzawy i burze, we Francyi wszędzie spokojność i zgoda.

Dnia 28 sierpnia Imperator podpisał wyrok zakazujący okrętom mającym pozwolenia fr: brać podróznich z Francyi do Anglii i przeciwnie, jeżeliby niemieli pasportow własną ręką Imperatora podpisanych. Inaczej każdy podróznny bez takiego pasportu będzie aresztowany, a każdy okręt niosący takiego podróznego będzie sekwestrowany. O podróży Napoleona mowie przestano. Ambassador anstr: Xże Schwarzenberg i Graf Metternich ieszcze tu bawią.

LONDYN 2 wrzesnia. (z Fran: Hamb: Zusc.) Podług listu iednego officera z Cadix, upadek tego miasta zależy od zwycięztwa Masseny nad Lordem Wellington. Wtenczas wodz nieprzyjacielski mógłby posłać pod Cadix woysko od 50 do 40 t. Gdyby flotta Tulonska z woyskiem przyszedł trafiła do odnogi wyspy Leon, niemniejsza klęska spadłaby na sprawę naszą. Nigdy handel nie był tak wielki w Cadix iak teraz. Kościoły obrócone na magazyny napelnione są mąką i towarami amerykańskimi. Na wyspie Leon oprócz milicyi z nayduie się 28 t. regularnego woyska. Francuzi sprowadzili wielką liczbę dział ciężkich i innych potrzeb do oblężenia. Wybierają maytkow z hiszpanow na brzegach mieszkających, wielu przyzło z

samey Francyi na osadzenie flotyli. Z wielkim pospiechem budują i uzbraiają statki w kanale pod Cadix. Nad brzegami w portach uzbraiają mnóstwo korsarzow na ruynowanie handlu naszego.

W Ameryce rewolucya przechodzi z iedney do drugiej prowincyi. Prowincye nad brzegami Platy ogłosily się niepodległemi. Tam ustanowiona Junta wydała następną rządu organizacyą. (1 Junta codzien zgromadzać się będzie do pałacu królewskiego od 9tey z rana do 2giey i od 4tey do 8mey. Prezydent mieszkać będzie w tym pałacu. (2 Interessa skarbowe zarządzane będą przez biura departamentowe. (3 Don Juan Joze Pusso sprawować będzie interessa zagraniczne; Don Manane Moreno rządzi departamentem wojennym—(4 Prezydent z Sekretarzem podpisują wyroki mniejszey wagi co do stolicy i w nagłych okolicznościach. (5 W sprawach większey wagi Junta cała stanowi, lub przynajmniej Prezydent i 10 członkow Junty. (6 W raportach do Junty lub w proźbach daie się członkom tytuł Jaśnie wielmożnych. (7 Żołnierz oddaie Juncie też same honory, iakie czynił dla Vice-króla. (9 Junta urzędnikow stanowi (10 Każdy obywatel dowiedziawszy się o iakim grożącym niebezpieczeństwie oyczynie powinien doniesć o tém albo całej Juncie, albo oznaymić iednemu z iey członkow.

NEAPOL d. 28 sierpnia. (z Frankf; Hol: Hamb:) Dnia 21 w Castelamare w obliczu Króla i 40 t. widzow spuszczo z warsztatu okręt liniowy Capri od dział 74. Na koncu września gotowy będzie do żeglugi. Na rozkaz króla werfity tamiczne mają być rozszerzone. Budowa 2ch drugich okrętow liniowych ma być natychmiast zaczęta. Pozostałe ieszcze statki w rozmaitych portach królestwa popłyną wszystkie bez wyjątku do portow Katalonii. Ztąd wnoszą że wyprawa do Sycylii niezaniebana, i że uskuteczni się niemylnie za nadeściem dłuższych nocy. Officerowie morscy zgłębiali ciążninę i prądow doświadczali; ztąd zapewniają że okręt liniowy niemoże czynić łatwych obrótow, że z przeciwnym wiatrem użyty być niemoże, lecz płaskie statki, i szalupy działowe łatwo mogą walczyć. Do portow Scilla i Regio spodziewają się statkow z Civitavechia i innych portow Rzymskich oraz z Livorno. Ciężnina daie teraz widok rzadkiej okazałości. U brzegu Sycylijskiego rozciąga się na milę linia od 150 statkow rozmaitey wielkosci, okrętow liniowych, fregat, korwet, brygow i szalup. Za nią widać roztoczone obozy woysk ang: syc: i milicyi. U brzegu neap: dywizye szalup działowych równie długie szeregi formują. Za temi stoi 800 przewozowych statkow. Tuż piękne woysko na brzegu.

Dnia 24 w nocy rozkazał Joachim Napoleon 20 statkom płynąć ku brzegom nieprzyjacielskim i kartaczami sypać na oboz. O wystrzał karabinowy zbliżywszy się dały ognia szalupy. Trwoga napelnila brzeg cały. Anglicy więc 200 razy z dział ognia dali. Statki nasze nieponiosłszy żadney straty powróciły szczęśliwie do brzegu. Nazajutrz 80 szalup ang. i kilka większych statkow oddały wizytę wzajemną. Król rozkazał wstrzymać się z o-

gniem ażeby się nieprzyjaciele na wystrzał kar-
taczowy zbliżyli. Strzelali ang. z godziny.
Nieodpowiadali bynajmniej neapolitańczyko-
wie. Kiedy pęd wody zaczął unosić nieprzy-
jaciół, ruszył Król dwie dywizye szalup prze-
ciwko nieprzyjacielowi a zcią przeciwko obo-
zowi odstonionemu, wojsko też gotować się za-
częło do siadania na statki. Zagrożony nie-
przyjaciół wylądowaniem, użył wszystkich ża-
glów i rudłow, dla zaięcia linii, z której był
uniesiony. Bitwa powszechna z obu stron zaczę-
ła się. Statek dowodczy ang. przedziurawio-
ny zatonął; bryg 10ciu kulami przebity upro-
wadzony, 3 czy 4 szalupy przestrelone uto-
nęły, wiele z nich straciło żagle. Statki na-
sze prawie wszystkie były trafione kulami
nieprzyjacielskimi, ale jeden tylko utonął. Dzie-
sięciu ludzi poległo lub ranę odniosło. Ta roz-
prawa chwalebna, w której przeszło 4 t. kul zobu-
stron wyleciało, trwała 6 godzin, w obliczu
dwóch wojsk na brzegu zgromadzonych. Kie-
dy król przebiegał linie; tysięczne głosy po-
wstały „Do Sycylii! Do Sycylii!

Są wiadomości, że Senator Lucyan Bona-
parte z familią swoją wsiadł na okręt amery-
kański i do Philadelphii popłynął—Na morzu
adryatyckim Anglicy trudnią handel. W Try-
eście stoi wiele okrętów przeznaczonych do
portów wschodnich. Vice-król włoski przybył
do Wenecyi na statku: kazał wystąpić flotyl-
li na morze, robić rozmaite obróty i ścigać
jeden statek ang. który tam pokazał się—W
kraju rzymskim i neapolitańskim na rozkaz
Napoleona zachęcają uprawę bawełny—Podług
pism ze Stambułu pod d. 8 sierpnia, uszkodzo-
ne okręty tureckie, przez gwałtowną burzę, po-
wróciły z morza czarnego do kanału dla na-
prawy. Pracują z wielkim pospiechem na wy-
porządzenie ich iak nayprędsze ażeby mogły
na nowo przyłączyć się do flotty. Dnia 4 ze
wszystkimi zwyczajnymi ceremoniami wy-
wieszono bunczuki na bramach seraiu na znak
że Sultan do wojska uda się.

HAMBURG d. 19 czerwca. (z Ham: Zusch)
Dnia 12 posel fr: Alquier do Sztokolmu wyie-
chał z Koppenhagi—Karol 13 król szwedzki na
własną prozbę uwolnił Grafa Fabiana Fersena i
Grabinę Ludwikę Fersenową z domu Piperow
od obowiązkow u dworu piastowanych—Kom-
missia na wysledzenie przyczyn zgonu Króle-
wicza X. Karola Augusta ieszcze niezamknę-
ła swoich czynności; wszakże nie pewnego nie-
odkryła—Pod Carlserona stoi 5 okrętow linio-
wych ang. i fregatta. Kommissia pomorska do
Stralzundu powraca. Szukała ona rządu po-
mocy do zniesienia długi 100 t. talerow, zacią-
gniętego w przeszley wojnie — Od brzegow
Odry donoszą że Graf Gottorp niepoiechał do
Kolberga, lecz udał się przez Stargard do Kró-
lewca. Z przeznaczoney sobie od Stanow pen-
syi, od czasu wyjazdu ze Szwecyi, nieodebrał
ani jednego talera, dopominał się o nią w Ber-
linie u posła Szwedzkiego Taube, ale dare-
mnie. Fryderyk 6 włożył embargo na wszystkie
okręty w portach nad brzegami zachodnie-
mi Holsztynu i Sleswiku oraz nad Elbą będą-
ce—Towary osadowe znacznie wcaley Danii
podrożały. Powrócił do oyczyzny jeden Duń-
czyk z niewoli ang; opowiada on o smutnym
Za pozwoleniem Cenzury Wileńskiej — W Drukarni Kuryera Litt:

stanie ieńcow w Szkocyi. Żywią ich artyku-
mi lub popsutemi pokarmami. Tłoczą ieńców
w ciasne i ciemne lochy, bez względu na wiek
i zdrowie, Kiedy ci nieszczęśliwi chcą uciec
z więzienia podkopali minę, dostrzeżeni w przed-
sięwzięciu, ukarani zostali odcięciem połowy
zwyczajney żywności, przez 5 tygodnie — Gło-
wna kwatera wojska fr: w Hannoverze zala-
żona, zostanie tam, iak mówią, przez 2 następane
miesiące. Przez Nanci przechodzić zaczęły re-
gimenta fr.

BERLIN d. 18 września. (z Berlin: Zusch)
Dnia 12 powrócił tu Fryderyk Wilhelm z po-
droży przedsięwziętey do Szląska. Dnia 8 przy-
był do Wrocławia. Przyjęty od mieszkańców
z naywiększą radością, był na nabożeństwie, od-
bywał popisy zgromadzonego tam wojska, da-
wał wielki obiad dla osob znakomitszych i u-
rzędnikow; wielu orderami zaszczcił. Miasto
przez cały ciąg bawienia Króla było oświe-
cane. Dnia 11 wyiechał z tamąd; a 12 szczę-
śliwie powrócił do tej stolicy. W Hohenzie-
ritz, gdzie Królowa życie skonczyła, i w Cha-
wlottenburg, gdzie zwyczajnie mieszkała, ma-
ią być zbudowane na pamiątkę dwie kaplice
marmurem wykładane.

Z Wiednia pod dniem 8 września piszą że
tam oczekują powrotu Grafa Metternich, z Pa-
ryża. Napoleon darował iemu servis 250000 fran-
kow szacowany. Cesarzewicz AXże Ferdynad
następcą tronu odtąd mieć będzie dwór wła-
sny. Marszałkiem dworu ma być Graf Goes
Gubernator Gallicyyski. Xże Jan Lichtensz-
tey złożył dowodztwo w Wiedniu i Austryi;
następcą iego mianują Xcia Schwartzemberga.
D. 30 sierpnia umarł w Wiedniu Graf Filip
Cobenzl. Ru 1778 wybrany od Maryi Teresy
zakończył wojnę Pruską traktatem Teszyn-
skim. Cesarz Józef oddał iemu iako biegłemu
botanikowi naywyższy dozór nad ogrodami w
Szenbrun. Ru 1789 posłany był do Niderlan-
du na uspokóienie rozruchow. Ru 1792 po
oddaleniu się Xcia Kaunitz stanął na czele
spraw zagranicznych Niderlandu i Lombardii.
Ru 1801 był posłem w Paryżu. Od wojny
1805 przestał być czynnym. Ostatnia kam-
pania 1809 zniszczyła iego dobra. Na nim za-
kończyło się imię zasłużoney familii Cobenzl.

WARSZAWA d. 25 września. (z Warszawy)
Administracya żywności dla wojska, wyrokiem
Fryderyka Augusta ustanowiona, kosztować bę-
dzie skarbowi warszawskiemu 458000 złotych,
oprócz żywności którą osoby administracyjne
z magazynow mieć będą, tudzież kwatery, któ-
re w gmachach skarbowych mieć powinny. Of-
ficyalisci mają mundur wojskowy. Magazyny
główne będą w każdym departamencie, maga-
zyny doczesne czyli etapowe będą na drogach
wojskowych w stanowiskach przechodzącego
żołnierza wyznaczone od ministra wojny. Oby-
watele podług rozkładu i postanowienia sey-
mowego za wezwaniem od rządu mają dowozić
do magazynow produkta naznaczone. Gdyby
który niedostarczył, na rachunek iego ma być
uczyniona licytacya niedostarczoney żywnosci,
a pieniądze przez exekucyą w ciągu 4ch tygo-
dni być powinny zyskane. Artykuły zagrani-
czne mają być zakupowane do magazynow przez
licytacyą z funduszow ogulnych wojska.

DODATEK iutro.